

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Факультет ПСИХОЛОГІЇ

Кафедра Педагогіки та корекційної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Проф. _____ С.О.Чернецький

“ _____ ” _____ 2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПН 2.5в Основи педагогічної майстерності

напряму підготовки 6.020303 Філологія

факультет **ФУІФМ**

напряму підготовки 6.010105 Філологія (УК, УН, УФ, УЯ, УА, УТ)

спеціальність _____
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

факультет/ **ФУІФМ**
(назва факультету/центру)

Дніпропетровськ – 2015 рік

Робоча програма Основи педагогічної майстерності

для студентів за напрямом підготовки 6.020303 Філологія

“ 16 ” червня 2015 року - 13 с.

Розробники: Переворська О.І. к.філол. наук, доцент кафедри педагогіки та корекційної освіти, Никоненко Н.В. к.пед. наук, доцент кафедри педагогіки та корекційної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та корекційної освіти

Протокол від. “ 16 ” червня 2015 року № 17

Зав. кафедри педагогіки та корекційної освіти

_____ (Гладуш В.А.)

“ ” _____ 2015 року

Схвалено науково-методичною комісією за напрямом підготовки
6.020303 Філологія

Протокол від. “ ” _____ 2015 року №

Голова _____ (_____)

“ ” _____ 2015 року

Схвалено Вченою радою факультету Психології

Протокол від. “ 30 ” червня 2015 року № 11

Голова _____ (Волков Д.С.)

“ ” _____ 2015 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0203 Гуманітарні науки	Вибіркова	
	Напрямок підготовки 6.020303 Філологія		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): _____	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (к-ть годин)		Семестр	
Загальна кількість годин -144		5-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		18 год.	
		Практичні, семінарські	
		18 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		108 год.	
Індивідуальні завдання: КМР			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/1

для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання дисципліни

1.1. *Мета викладання дисципліни „Основи педагогічної майстерності”* полягає у формуванні педагогічної майстерності студентів – майбутніх педагогів через залучення їх до аналізу найважливіших навчально-виховних ситуацій та показу ролі ораторського, лекторського, акторського мистецтва учителя.

1.2. *Завдання вивчення дисципліни „Основи педагогічної майстерності”*:

- надання студентам знань теоретичних положень основ педагогічної майстерності;
- шляхом індивідуальних та групових занять допомогти студентам у постановці голосу, вироблення чіткої артикуляції, дикції, красивої фігури, класичної постави голови;
- систематизувати способи засвоєння, відтворення і тлумачення основних понять педагогічної майстерності;
- практично оволодіти стратегіями й техніками мовлення;
- формувати професійно-педагогічні позиції, потреби у самовдосконаленні;
- формувати освічену, творчу особистість майбутнього вчителя.

У результаті вивчення дисципліни фахівець повинен

знати:

- специфіку предмета, його роль в системі гуманітарних наук;
- становлення та розвиток ідей педагогічної майстерності в історії зарубіжної педагогічної думки;
- становлення та розвиток ідей педагогічної майстерності в історії вітчизняної педагогічної думки;
- своєрідність педагогічної майстерності, її специфічні риси;
- зовнішні і внутрішні показники педагогічної майстерності;
- сутність основних напрямів формування педагогічної майстерності вчителя;
- елементи педагогічної майстерності;
- спільне й відмінне в театральному і педагогічному мистецтві;
- елементи акторської майстерності в педагогічній діяльності;
- механізми формування внутрішніх та зовнішніх процесів особистісного становлення як потреби в самореалізації, самоутвердженні в творчій діяльності;
- систему професійно важливих якостей вчителя-майстра.

У результаті вивчення дисципліни підготовлений фахівець повинен

вміти:

- здійснювати самоаналіз педагогічних дій;
- здійснювати педагогічне спілкування – основу професійної діяльності вчителя;
- керувати собою і через себе – всіма компонентами педагогічної діяльності;
- „олюднювати”, робити натхненними знання, висловлюючи власний погляд на світ;
- легко вступати в контакт;
- викликати позитивні емоції у співрозмовника;

- активно впливати на співрозмовника;
- прогнозувати розвиток особистості з орієнтацією на позитивне;
- генерувати незвичні ідеї;
- конструювати оригінальні педагогічно доцільні прийоми взаємодії;
- створювати атмосферу взаємної довіри, поваги, допомоги, співробітництва та співтворчості;
- дотримуватись в своїй діяльності професійно-педагогічних етичних норм;
- підтримувати й формувати сприятливий для успішної педагогічної діяльності соціально-психологічний клімат у колективі;
- попереджати й знаходити ефективні варіанти розв'язання педагогічних конфліктів;
- використовувати закони майстерності актора у навчально-виховному процесі;
- працювати над створенням художнього образу;
- володіння акторською технікою в навчальному процесі;
- володіти технікою мовлення і використовувати мовленнєві уміння у педагогічному спілкуванні;
- володіти своїм психофізичним апаратом;
- використовувати закони режисерського мистецтва на уроках та у виховних заходах.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сутність педагогічної діяльності педагога

Тема 1. Сучасний учитель, його діяльність і професійне зростання

Тема 2. Педагогічна майстерність і особистість учителя

Тема 3. Педагогічна техніка вчителя

Тема 4. Мовлення як основний засіб педагогічної майстерності педагога

Змістовий модуль 2. Особистість вчителя в системі педагогічної діяльності

Тема 1. Майстерність педагогічного спілкування

Тема 2. Майстерність організації педагогічної взаємодії. Педагогічний імідж

Тема 3. Педагогічна техніка вчителя

Тема 4. Напрямки самопідготовки вчителів до педагогічної діяльності

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Л-	П	лаб	інд	с.р.		Л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Сутність педагогічної діяльності педагога												
Тема 1. Сучасний учитель, його діяльність і професій-не зростання	16	2	2	-		12						
Тема 2. Педагогіч-на майстерність і особистість учите-ля	18	2	2			14						
Тема 3. Педагогіч-на техніка вчителя	18	2	2			14						
Тема 4. Мовлення як основний засіб педагогічної май-стерності педагога	20	2	4			14						
Разом за змістовим модулем 1	72	8	10			54						
Змістовий модуль 2. Особистість вчителя в системі педагогічної діяльності												
Тема 1. Майстер-ність педагогічного спілкування	18	2	2			14						
Тема 2. Майстер-ність організації педагогічної вза-ємодії. Педагогіч-	20	4	2			14						

ний імідж												
Тема 3. Стимулювання вчителя до творчої діяльності	18	2	2			14						
Тема 4. Напрямки самопідготовки вчителів до педагогічної діяльності	18	2	2			12						
Разом за змістовим модулем 2	72	10	8			54						
Усього годин	144	18	18			108						

5. Теми семінарських занять

Не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Сутність педагогічної діяльності педагога		
1	Круглий стіл “Вчителі й учні: парадокси спілкування”	2
2	Стилі, моделі, бар’єри й ускладнення комунікації викладача	2
3	Особливості вербальних засобів професійно-педагогічної комунікації, культури їх застосування фахівців, що відповідають базовій фаховій підготовці магістрів	3
Змістовий модуль 2. Особистість вчителя в системі педагогічної діяльності		
4	Форми мовлення викладача: розповідь, лекція, коментар, пояснення, оціночне судження, публічна промова, наукова доповідь (монолог), бесіда (діалог)	3
5	Рольова гра “Мої дії”	3
6	Рольова гра “Спілкування в дії”	3
7	Методи самодіагностики комунікативних умінь	2
ВСЬОГО:		18

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Сутність педагогічної діяльності педагога		

1	Формування іміджу вчителя.	10
2	Видатні педагоги-майстри ХХ століття.	16
3	Прийоми педагогічного впливу.	12
4	Комунікативні здібності та їх роль у педагогічній діяльності.	14
Змістовий модуль 2. Особистість вчителя в системі педагогічної діяльності		
5	Творчі здобутки К.С. Станіславського.	12
6	Удосконалення дихання та голосу	16
7	Удосконалення дикції	10
8	Підготовка до КНР	18
Разом		108

9. Індивідуальні завдання КМР

10. Методи навчання

Словесні (лекція, бесіди, дискусії, інструктажі);

Наочні (демонстрація, ілюстрація);

Практичні (самостійна робота, індивідуальна робота);

Проблемні (проблемне викладання, частково-пошукове, дослідне);

Інтерактивні (евристична бесіда, проблемна лекція, лекція-презентація, ділова гра, мозковий штурм, сензитивний та комунікативний тренінг, методи з використанням мультимедійних технологій та ін.)

11. Методи контролю

Практична контрольна перевірка (синтезована – узагальнена перевірка знань, умінь, навчок; ймовірна – перевірка всієї системи знань);

Тестовий метод;

Програмований метод;

Підсумковий (екзамен проводиться методами письмової роботи, бесіди, практичної роботи, лабораторної роботи);

12. Розподіл балів, які отримують студенти

		КМР	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	20	100
40	40		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F*	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* оцінка F виставляється тільки за результатами складання заборгованості комісії

13. Методичне забезпечення

1. Вайновська М.К. Сучасна школа – майстерня творчості. Методичний посібник. – Запоріжжя: ОШПО, 2001. – 64с.
2. Переворська О.І., Золотаревська В.О. Ефективність мовленевої комунікації та засоби її створення опорний
3. Переворська О.І., Золотаревська В.О. Комунікативна діяльність та навчання студентів мовленевому впливу. 2010

14. Рекомендована література

Навчальна та довідкова

1. Амонашвили Ш.А. Размышления о гуманной педагогике. – М.: Издательский Дом Шалвы Амонашвили. – 1995. – 496с.
2. Андреев В.И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности. – Казань: Изд-во Казанского унив-та, 1998. – 228с.
3. Бадмаев В.Ц., Малышев А.А. Психология обучения речевому мастерству. – М.: Гуманитарный центр ВЛАДОС, 1999. – 224с.
4. Бернштейн М.С. О природе научного творчества // Вопросы психологии. – 1966. - №6 – С.120-145.
5. Библер В.С. Мышление как творчество: Введение в логику мыслительного диалога. – М.: Политиздат, 1975. – 339с.
6. Богоявленская Д.Б. Интеллектуальная активность как проблема творчества. - Ростов н/Д: Изд-во РГУ, 1983. – 172с.
7. Богоявленская Д.Б. Субъект деятельности в проблематике творчества // Вопросы психологии. - №2. - 1999 г. – С.35-41.
8. Волкова Н.П. Педагогіка: Посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Вид. центр „Академія”, 2002. – 576с.
9. Загвязинский В.И. Педагогическое творчество учителя. – М.: Педагогіка, 1987. – 159с.
10. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: Навч. посібник для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навч. закладів. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – 302с.
11. Исследование проблем педагогического творчества / Отв. ред. Я.А.Пономарев. – М.: Наука, 1983. – 336с.

12. Кан-Калик В.А., Никандров Н.Д. Педагогическое творчество. – М.: Педагогика, 1990. – 144с.
13. Кичук Н.В. От творчества учителя к творчеству ученика. – Измаил, 1992. – 96с.
14. Кичук Н.В. Формування творчої особистості вчителя. – К.: Либідь, 1991. – 96с.
15. Пехота Е.Н. Индивидуальность учителя: теория и практика. – Николаев, 1996. – 144 с.

Нормативна

1. Закон України "Про освіту" від 25 березня 1996 р. № 100/96-ВР.
2. Наказ Міносвіти України від 02 червня 1993 р. № 161 "Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах".
3. Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах у 2002/2003 навчальному році // МОН України. Лист № 1/9 – 304 від 17.06. 2002р.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 січня 1998 р. № 65 "Про затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)".
5. Наказ Міносвіти України від 04.03.1998 р. № 86 "Про введення в дію "Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) та про нормативне і навчально-методичне забезпечення підготовки фахівців з вищою освітою".
6. Закон України "Про вищу освіту".

Методична

1. Зязюн И.А. Взаимосвязь школьной и театральной педагогики в решении проблемы мастерства учителя. // Основы педагогического мастерства. – К., 1987. – 174 с.
2. Иванов Ю.М. Как управлять собой и влиять на других людей. – М., 1991
3. Ильин Е.Н. Герой нашего урока. – М.: Педагогика, 1991. – 287 с.
4. Ильяш М.И. Основы культуры речи. – К. – Одесса, 1984. – 188 с.
5. Кан-Калик В.А. Как овладеть элементами театральной педагогики. // Учителю о педагогической технике. – М., 1987
6. Кан-Калик В.А. Учителю о педагогическом общении. – М.: Просвещение, 1987. – 190 с.
7. Капская А.И. Формирование мастерства слова воспитателя: Дис. ... д-ра пед. наук. – К., 1989. – 380 с.
8. Капська А.Й. Педагогіка живого слова. – К., 1997.- 140 с.
9. Карнеги Д. Как вырабатывать уверенность в себе и влиять на людей, выступая публично. – М., 1994. – 208 с.
10. Кнебель М.О. Поэзия педагогики. – М.: Всероссийское театральное общество, 1984. – 327 с.
11. Коваль А.П. Ділове спілкування. – К.: Либідь, 1992. – 280 с.
12. Коломинский Я.Л. Человек среди людей.–Минск: Нар. асвета,1987.– 239 с.

13. Кондрашова Л.В. Методика подготовки будущего учителя к педагогическому взаимодействию с учащимися. – М., 1990. – 158 с.
14. Кузьмина Н.В. Формирование педагогических способностей. – Л.: Изд-во Лен. ун-та, 1961. – 97 с.
15. Леви В. Искусство быть другим. – М.: Знание, 1981. – 207 с.
16. Леви В. Л. Везет же людям... – М.: Физкультура и спорт, 1981.
17. Леонтьев А.А. Педагогическое общение. – М.: Знание, 1979. – 47 с.
18. Лихачов Б.Т. Листи про добре і прекрасне. – К.: Молодь, 1988. – 144 с.
19. Лосев А.Ф. Бытие. Имя. Космос. – М.: Мысль, 1993. – С. 5 - 30
20. Лосский Н.О. Условия абсолютного Добра: Основы этики. – М.: Политиздат, 1991. – 368 с.
21. Максимов В.Т. Основы педагогического мастерства учителя / Тексты лекций. – Чебоксары: Изд. Чувашского ун-та, 1985. – 52 с.
22. Мартынов А.В. Исповедимый путь. – М.: Прометей, 1990
23. Мечников И.И. Этюды оптимизма. – М.: Наука, 1988
24. Мудрик А.В. Общение как фактор воспитания школьников. – М.: Педагогика, 1984. – 112 с.
25. Немировский В.Г. Смысл жизни. – К.: Политиздат, 1990
26. Нечепоренко Л.С. Педагогічний пошук. – Харків, 1993. – 26 с.
27. Нечепоренко Л.С. Твоя доля – в твоїх руках. – Харків: ХДУ, 1995. – 140 с.
28. Ожегов С.И. Очередные вопросы культуры речи. // Основы культуры речи. Хрестоматия./ Сост. Л.И. Скворцов. – М., 1984. – С. 276-293
29. Орлов Ю.М. Восхождение к индивидуальности: Книга для учителя. – М.: Просвещение, 1991. – 287 с.
30. Основы ораторского мастерства. Курс лекций / Е.Н. Тарасов. – М., 1991. – 236 с.
31. Основы педагогического мастерства. Под. ред. И.Я. Зязюна. – М.: Просвещение, 1989. – 301 с.
32. Паламарчук В.Ф. Школа учит мыслить. – М., 1987. – 144 с.
33. Пасинок В.Г. Любов до професії вчителя як основна умова формування педагогічної майстерності. – В кн.: Наукові записки кафедри педагогіки. – Вип.1. – Харків: ХДУ, 1996. – С. 68-75
34. Пасынок В.Г. Ориентация учащихся на выбор профессии учителя. Монография. – Х.: Основа, 1996 – 152 с.
35. Педагогика для всех. Афоризмы и мысли.–Минск:Нар. асвета,1984.– 192 с.
36. Потенбня А.А. Из лекций по теории словесности. – М.: Учпедгиз, 1936. – 126 с.
37. Сагач Г.М. Похвальне красномовство: Практичний посібник для вчителів, студентів середніх та вищих навчальних закладів.–К.: ІЗМН, 1996. – 156 с.
38. Станиславский К.С. Работа над собой. – Собр. соч. в 8 тт. – М., 1954. – Т.2. – 424 с.
39. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям. – Изд. 2. – К.: Рад. школа, 1981. – 382 с.
40. Сухомлинський В.О. Як виховувати справжню людину. Вибрані твори в 5 тт. – К.: Рад. школа, 1975. – Т. 3. – С. 236

41. Сытин Г.Н. Животворящая сила. Исцеляющие настроения. Помоги себе сам. – М.: Энергоатомиздат, 1990. – 413 с.
42. Тарасевич Н.Н. Обретение педагогического мастерства. // Сов. педагогика, 1990. - № 11. С. 73-78
43. Учитель, которого ждут: Из опыта Полтавского пединститута им. В.Г. Короленко / Под ред. И.Я. Зязюна. – М.: Педагогика, 1988. – 152 с.
44. Учителю о педагогической технике. / под ред. Л.И. Рувинского. – М., 1987. – 154 с.
45. Фромм Э. Человек для себя. – М.: Коллегиум, 1992. – 253 с.
46. Фромм Э. Искусство любить. – М.: Педагогика, 1990
47. Человек: Мыслители прошлого и настоящего о его жизни, смерти и бессмертии. Сост. П.С. Гуревич. – М.: Политиздат, 1991
48. Шаталов В.Ф. Эксперимент продолжается.– М.: Педагогика, 1989. – 334 с.
49. Штепа О.Г. Удосконалення мовлення майбутнього вчителя на заняттях з основ педагогічної майстерності. – В кн.: Психолого-педагогічна підготовка вчителя у вузі: Матеріали Всеукр. науково-практ. конф. – Полтава, 1992. – С. 149-150
50. Щерба Л.В. Современный литературный язык. // Основы культуры речи. Хрестоматия. / Сост. Л.И. Скворцов. – М., 1984. – С. 191-203

15. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова - www.npu.edu.ua (elib@npu.edu.ua)
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof> – Загол. з екрана.
3. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001> – Загол. з екрана.
4. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://ocvita.in.ua/index.php?option>. Загол. з екрана.

6. Структура рейтингової системи оцінювання дисципліни

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Кафедра педагогіки та корекційної освіти

Дисципліна: «Основи педагогічної майстерності»

Академічна група: УА, УТ, УК, УН, УФ, УЯ - 13-1,2

Навчальний рік: 2015-2016

Семестр: 5

Елементи контролю за 1 змістовим модулем: (40 балів)

1. Відвідування лекційних занять з урахуванням конспектування лекцій –0,5-б.
Максимальна кількість – 4 бали.
2. Виступ на практичних заняттях (Т. 1-3) — 8 балів.
Максимальна кількість балів – 24 бали.
3. Виконання завдань самостійної роботи (Т1-4) – 3б.
Максимальна кількість балів – 12 балів.

Елементи контролю за 2 змістовим модулем: (40 балів)

1. Виступ на практичних заняттях (Т. 4-7) —5 балів.
Максимальна кількість балів –20 балів.
3. Виконання завдань самостійної роботи (Т5-8)-5б.
Максимальна кількість балів – 20 балів.

КМР.

- Максимальна кількість балів – 20 балів.
Виконання тестових завдань (10 тестів по 2 бали)

Всього за модулем - 100 балів

ТЕРМІН СКЛАДАННЯ : 14 ТИЖДЕНЬ

ТЕРМІН ПЕРЕСКЛАДАННЯ: 15 ТИЖДЕНЬ

Доцент

О.І.Переворська

Доцент

Н.В.Никоненко

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та корекційної освіти
від 16 червня 2015р., протокол №17

Завідувач кафедри

педагогіки та корекційної освіти _____

В.А. Гладуш